

บทที่ 4

รูปแบบความคิดทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้แสดงความคิดทางการเมืองผ่านการพูด บรรยาย สิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นมากมาย ตลอดจนแสดงความคิดทางการเมืองผ่านการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทั้งในบทบาทผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หัวหน้าพรรคพลังธรรม ซึ่งความคิดทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมืองสามารถจำแนกหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

แนวความคิดด้านคุณธรรมทางการเมือง

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้แสดงความคิดทางการเมืองในประเด็น "คุณธรรมทางการเมือง" ผ่านการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทั้งในส่วนตัวของพลตรีจำลอง ศรีเมือง และพรรคพลังธรรม โดยได้ผลักดันคุณธรรมทางการเมืองที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ปฏิบัติอยู่เอง ให้เป็นนโยบาย อุดมการณ์ทางการเมือง

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้แสดงถึงคุณธรรมทางการเมืองอย่างเด่นชัดตั้งแต่สมัยได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2528 ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองนั้น แทบทุกฝ่ายแม้แต่พรรคและกลุ่มการเมืองเองก็ยอมรับในความเป็นคนดีมีศีลธรรมของพลตรีจำลอง ศรีเมือง¹ ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักพลตรีจำลอง ศรีเมือง ดีในฐานะนักปฏิบัติธรรม

¹ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมือง เรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตพ.ศ. 2428 (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตย และการพัฒนา, 2530), หน้า 21.

เป็นคนสมถะ ใจซื่อ มือสะอาด การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะยึดหลัก "ประโยชน์สูงสุดประหยัดสุด" มุ่งเน้นการประหยัดและเรียบง่าย ซึ่งสะท้อนผ่านรูปแบบต่าง ๆ ของโปสเตอร์ และการหาเสียงของกลุ่มพลตรีจำลอง ศรีเมือง การกระทำเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการประหยัด ที่จะไม่มีการถนอมทุนคิน โกงกินเช่นนักการเมือง โดยทั่วไป จึงเป็นการยืนยันความซื่อสัตย์ทางการเมืองอย่างมั่นคง อย่างไรก็ตามแม้พลตรีจำลอง ศรีเมือง จะมีความคิดทางการเมืองเรื่องคุณธรรมทางการเมืองอย่างแข็งขัน แต่ก็มีข่าวการแอบอ้างชื่อพลตรีจำลอง ศรีเมือง เพื่อชื่อเสียง แจกข้าวของหรือกระทำการเป็นอันธพาล ซึ่งพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้แสดงความคิดเรื่องคุณธรรมทางการเมืองด้วยการตั้งคำถามว่าตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญนักหรือจึงได้ยอมทำทุกอย่างสำหรับตำแหน่งนี้ เงินเดือนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรวมกันได้ 4 แสนเศษ แต่คนเอาเงินเป็นสิบ ๆ ล้านมาทุ่มเพื่อผลประโยชน์ แสดงให้เห็นถึงความคิดที่ซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในคุณธรรมทางการเมือง

ภายหลังการเลือกตั้งสิ้นสุดลงผลปรากฏว่าพลตรีจำลอง ศรีเมืองชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนน 480,233 คะแนน² ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าคนดีมีคุณธรรมแม้ไม่มีเงินก็สามารถชนะการเลือกตั้งได้ ทั้งที่ที่ผ่านมาก่อนหน้านี้ การเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มักปรากฏมีข่าวการทุ่มเทเงินทอง ชื่อเสียง มีกิตติศัพท์ทางการเมืองทุจริตไม่ชอบในเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ

กล่าวโดยสรุป³ ก็คือการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น สถานการณ์น่าจะเปิดโอกาสพิเศษให้นักการเมืองที่สามารถเสนอตัวเองในรูปแบบไม่ใช่ภาพพจน์แบบนักการเมืองเดิม ๆ ซึ่ง พลตรีจำลอง ศรีเมือง ก็ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงแนวความคิดและการปฏิบัติ ด้านคุณธรรมทางการเมือง

² ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องผลการเลือกตั้งวันที่ 15 พฤศจิกายน 2528.

³ สมบัติ จันทรวงศ์, การเมือง เรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตพ.ศ. 2428, หน้า 34.

ภายหลังที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531 พร้อมกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 พลตรีจำลอง ศรีเมือง และคณะ ได้ร่วมกันก่อตั้งพรรคพลังธรรมขึ้น ดังปรากฏในเอกสารที่เขียนด้วยลายมือพลตรีจำลอง ศรีเมือง เองว่า "ผมและหลาย ๆ คนเห็นว่าเวลานี้มีความจำเป็นจะต้องตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีปัญหาเราก็ช่วยกันแก้ปัญหาตั้งขึ้นมาเพื่ออยากให้ออกอากาศ แต่เป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองดี ชื่อว่า พลังธรรม"⁴ เมื่อกลุ่มผู้จัดตั้งพรรคพลังธรรมได้ยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเรียบร้อยแล้ว กระทรวงมหาดไทยก็ได้ออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง⁵ โดยรับรองว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง นางศิริลักษณ์ ศรีเมือง นางเครือวัลย์ สมณะ นาวาอากาศเอกเล็ก มหานนท์ นายประเสริฐ นาสมนันท์ นายชิตพงษ์ ไชยวสุ นางระวีวรรณ สมพงษ์ นางประเยาว์ ศรีดิศรี พันเอกสุธรรม คักดีศรี นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย นางสมพร พัฒนพันธ์ชัย นางสุจิตรา สุวรรณสุขโรจน์ นายประธาน รุ่งทรานนท์ นางกัญญา ธาราภิติ นางลัดดา มาลากุล ณ อยุธยา นางมาลี เสนฉัตรดิไชย นายสุเทพ อรรถากร นางกัลยา บำรุงผล รวม 18 คน เป็นคณะผู้เริ่มก่อตั้งพรรคการเมืองชื่อ พลังธรรม หลังจากนั้นคณะผู้ก่อตั้งก็ได้เชิญชวนให้ประชาชนเป็นสมาชิกจนถึงวันที่ 9 มิถุนายน 2531⁶ นายทะเบียนพรรคการเมือง กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศรับจดทะเบียนพรรคพลังธรรม โดยมีที่ตั้งอยู่ที่เลขที่ 22 ลีแยก อ.ส.ม.ท.

⁴ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, เอกสารมาตั้งพรรคพลังธรรมกันเถิด (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชนจำกัด, 2531), หน้า 3.

⁵ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท0403/6212 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2531.

⁶ "ราชกิจจานุเบกษา" เล่มที่ 105 ตอน 95 วันที่ 15 มิถุนายน 2531 ฉบับพิเศษ หน้า 12-19.

ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310 หมายเลขโทรศัพท์
2467496-9

พรรคพลังธรรมมีอักษรย่อภาษาไทยว่า "พธ" มีชื่อเป็นอังกฤษว่า Palangdharma Party มีอักษรย่อภาษาอังกฤษว่า "PDP"

เครื่องหมายของพรรคมีลักษณะเป็นรูปมือพนมอยู่ภายในกรอบทรงดอกบัวตูมสีขาว ช่องว่างระหว่างมือพนม และกรอบเป็นพื้นสีฟ้าเข้มรูปแขนสองข้างพร้อมมือกำแน่น ภายใต้กรอบทรงดอกบัวเป็นชื่อพรรคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความหมายดังนี้

มือพนมสีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ของคุณธรรมที่จะค้าจุนสังคัมและความเคารพ
ในกฎเกณฑ์ของสังคัม

รูปแขนมือกำแน่นสีฟ้าเข้ม หมายถึง การรวมพลังด้วยความสามัคคี

ทรงสี่เหลี่ยมดอกบัวตูม หมายถึง ศาสนา

รวมกันแล้ว หมายถึง การรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ภายใต้กรอบของคุณธรรม
และความสามัคคี

สีประจำพรรคคือสีฟ้าเข้มและสีขาว สีขาว หมายถึง ศาสนาและคุณธรรม สีฟ้าเข้ม
หมายถึง สันติภาพ

พรรคพลังธรรมได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของพรรคในหนังสือเชิญชวนเข้าเป็นสมาชิก
พรรคพลังธรรมว่า

เพื่อจรรโลงการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และการต่างประเทศ ให้มีความมั่นคงและมั่นคง โดยรวบรวมผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ มีคุณธรรม และอุดมการณ์มาร่วมมือกัน

นอกจากนี้พรรคสังคมนิยมยังได้กำหนดแนวนโยบายของพรรคดังนี้ .

1. ด้านการเมืองการปกครอง

- (1) ให้อำนาจการบริหารมีอิสระจากอำนาจนิติบัญญัติมากขึ้น
- (2) กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและระบบรัฐวิสาหกิจ
- (4) จัดการทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างจริงจัง

2. ด้านเศรษฐกิจ

- (1) จัดการผูกขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจ
- (2) ส่งเสริมการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก
- (3) ส่งเสริมให้หมู่บ้านในชนบทสามารถเลี้ยงตัวเองได้ด้วยการทำการ

เกษตรขนาดย่อม

- (4) กระจายความอุดมสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจสู่ชนบท
- (5) รัฐจะจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นต่อสาธารณชน
- (6) ให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านสังคม

- (1) มุ่งนำหลักธรรมในศาสนาต่าง ๆ มาปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อให้ประชาชนมีความสุข ชัยชนะ ประหยัด ซื่อสัตย์ และเสียสละมากขึ้น
- (2) ส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำอย่างทั่วถึง
- (3) กระจายสาธารณสุขมูลฐานให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

4. ด้านต่างประเทศ

- (1) ดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยอิสระเป็นมิตรกับทุกประเทศ
- (2) ส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน

(3) ยึดผลประโยชน์ของชาติเป็นหลักและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติในต่างประเทศ

(4) ยึดหลักการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจและรับความช่วยเหลือโดยไม่มีข้อผูกพัน

5. ความมั่นคง

(1) ส่งเสริมให้ทหารมีหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญ

(2) พัฒนากองทัพให้มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังและยุทธโศปกรณ์

(3) ส่งเสริมการผลิตอาวุธยุทธโศปกรณ์ใช้ในกองทัพได้เอง

(4) ส่งเสริมจัดตั้งมวลชนและราษฎรอาสา เพื่อเสริมการป้องกันประเทศ และรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ผลักดันความคิดทางการเมืองในเรื่องคุณธรรมทางการเมือง ผ่านการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคพลังธรรม

การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคพลังธรรมแสดงออกถึงความมีคุณธรรมทางการเมือง โดยมีแนวทางการปฏิบัติตามสัญญาประชาคม 4 ข้อ ของพรรคพลังธรรม อันได้แก่

- หวังและรับเฉพาะสิ่งที่พึงได้โดยชอบธรรมเท่านั้น
- ไม่ซื้อเสียง ไม่แจกข้าวของเพื่อแลกกับคะแนนเสียง
- ไม่หวังและแย่งกันเป็นใหญ่
- ไม่ไปปดมดเท็จ จ้างจาบ หยาบช้ำ ใ้ร้ายป้ายสี

จะเห็นได้ว่าเกือบทุกด้านของพรรคพลังธรรม ล้วนแต่แสดงถึงคุณธรรมทางการเมืองที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นซื้อพรรค เครื่องหมายพรรค สีประจำพรรค อุดมการณ์พรรค สัญญาประชาคมของพรรค ล้วนแสดงไปด้วยภาพลักษณ์ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง

นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ แพทย์แม็กไซไซ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 12 กรุงเทพมหานคร พรรคพลังธรรมกล่าวถึง "ความเป็นพรรคพลังธรรมของพลตรีจำลอง ศรีเมือง" ไว้ว่า

ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงบัดนี้ กลายเป็นว่าพรรคพลังธรรม คือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง พลตรีจำลอง ศรีเมือง คือพรรคพลังธรรม เพราะฉะนั้นต้องยอมรับว่าเกินกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของความเจริญของพรรค ผมไม่อยากเรียกว่า 100 เปอร์เซ็นต์ ต้องยอมรับว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ แสดงความเป็นคนเข้มแข็งต่องานของสาธารณะ โดยเฉพาะงาน กทม. เพราะฉะนั้นภาพจึงออกมาในรูปของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ชื่อสัตย์ สุจริต ชัยชนะแข็ง จริงจังกับงานที่รับผิดชอบ นอมาเป็นพรรคพลังธรรมจึงมีภาพของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ติดอยู่มาก

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพรรคพลังธรรมกับพลตรีจำลอง ศรีเมืองนั้น เป็นสิ่งเดียวกันไม่ว่าพลตรีจำลอง ศรีเมืองจะแสดงออกอย่างไร หรือมีคุณสมบัติอย่างไร ก็จะเป็นการแสดงออกถึงคุณสมบัติของพรรคพลังธรรมไปโดยปริยาย

จากความคิดเรื่องคุณธรรมทางการเมืองที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ผลักดันผ่านการดำเนินงานของพรรคพลังธรรม ที่กล่าวมานั้น นักรัฐศาสตร์ที่ถือได้ว่าเป็นนักวิชาการที่ติดตามความเคลื่อนไหวของพรรคพลังธรรมมาตลอด และยังเป็นวิทยากรบรรยายให้แก่ผู้เข้าอบรมในโรงเรียนการเมืองพรรคพลังธรรมอย่างสมบัติ จันทรวงศ์ ได้สรุปว่า^๗ เป็นความ

^๗สัมภาษณ์ นายกระแส ชนะวงศ์, 10 มิถุนายน 2536.

^๘สมบัติ จันทรวงศ์, วิวัฒนาการและแนวโน้มของพรรคการเมืองใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรคพลังธรรม (มูลนิธิการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์, 2530), หน้า 28.

พยายามโดยฝ่ายพลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่จะสร้างความชอบธรรมให้แก่พรรคพลังธรรมใน ลักษณะเดียวกันกับที่ตัวพลตรีจำลอง ศรีเมือง และกลุ่มรวมพลัง ประสบความสำเร็จมาแล้วในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นั่นคือการวาดภาพพรรคพลังธรรมด้วยรูปลักษณ์ใหม่ ที่ตรงกันข้ามกับแบบปฏิบัติของพรรคการเมืองอื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับสารจากพลตรีจำลอง ศรีเมือง เนื่องในโอกาสครบรอบ 5 ปีของพรรคพลังธรรมที่กล่าวไว้ว่า^๑

การประพฤติดีปฏิบัติของนักการเมือง และพรรคการเมืองเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้ มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรในปี 2531 ประชาชนเบื่อหน่ายการเมืองที่ผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำเล่า พวกเราหลายคนเห็นพ้องต้องกันว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องช่วยกันตั้ง พรรคใหม่ขึ้นมา ที่ยึดมั่นคุณธรรมไม่โกงทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่แย่งกันเป็นใหญ่ และไม่ไปปดมดเท็จใส่ร้ายป้ายสี พรรคพลังธรรมจึงได้ถือกำเนิดขึ้นมาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว พรรคพลังธรรม เป็นพรรคที่ทวนกระแสความรู้สึกนึกคิดทวนกระแสความ เคยชินเก่า ๆ ทางการเมือง

แนวความคิดด้านการเรียนรู้ทางการเมือง

อย่างไรก็ดี เมื่อพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ประกาศแนวทางในการแข่งขันทางการเมือง โดยเน้นการสร้างภาพพจน์ในเรื่องคุณธรรมทางการเมือง จึงจำเป็นที่จะต้องขยายแนวความคิดดังกล่าวไปสู่กลุ่มประชาชน ในวงกว้าง ดังนั้น วิธีการให้ความรู้ในเรื่องคุณธรรมทางการเมือง การสร้างความเข้าใจในระบบการเมืองของประชาชนให้ถูกต้อง และมองว่าการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถ้าประชาชนให้ความสนใจ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะได้อันที่ดี มีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีความรู้ความสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย

^๑พรรคพลังธรรม, ครบรอบ 5 ปี (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์, 2536), หน้า 3.

วิธีการให้ความรู้ทางการเมือง

พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้เสนอวิธีการและการดำเนินการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนการเมืองพลั้งற்றม พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ริเริ่มโรงเรียนการเมืองพลั้งற்றมขึ้นโดยให้โรงเรียนการเมืองพลั้งற்றม ได้ทำหน้าที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยการให้การฝึกอบรมประชาชนที่สนใจกิจกรรมทางการเมืองและสมัครเข้ารับการฝึกอบรม สำหรับหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นเรียกว่า "หลักสูตรวิศวกรการเมือง" บุคคลที่ผ่านการอบรมจากโรงเรียนการเมืองพลั้งற்றม เรียกว่า "วิศวกรการเมือง" หรือ "ว.ก.ม." หลักการและเหตุผลพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งโรงเรียนการเมืองพลั้งற்றมคือ¹⁰ การที่พรรคการเมืองต่าง ๆ แม้ได้ถูกจัดตั้งมานานเพียงใด แต่ก็ยังไม่ก้าวเข้าสู่การเป็นพรรคการเมืองมวลชนได้ ยังคงเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มเศรษฐกิจ ที่ดำเนินการทางการเมืองแบบธุรกิจการเมือง ใช้อำนาจเงินเป็นเครื่องมือช่วงชิงอำนาจการเมือง ส่วนพรรคพลั้งற்றมนั้น ได้ตั้งเจตน์จำนงอย่างแน่วแน่ที่จะดำเนินการทางการเมืองด้วยคุณธรรม จะไม่ใช้อำนาจเงินเป็นเครื่องมือดำเนินการทางการเมือง จึงต้องอาศัยความศรัทธาของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับนโยบาย อุดมการณ์และวิธีดำเนินการทางการเมืองของพรรคพลั้งற்றม จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างพรรคให้เป็นพรรคการเมืองมวลชนอย่างแท้จริง เพื่อให้สามารถเอาชนะอำนาจเงินให้ได้ โรงเรียนการเมืองพลั้งற்றมมีจุดประสงค์ดังนี้

1.1 ให้การศึกษาแนวความคิดทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตามแนวนโยบาย ปรัชญา อุดมการณ์และวิธีดำเนินการของพรรค แก่ประชาชนทั่วไป ในเขตพื้นที่เป้าหมายก่อนเขตอื่น

¹⁰พรรคพลั้งற்றม, โรงเรียนการเมืองพลั้งற்றม (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์บลิซซิ่ง, 2532), หน้า 4.

1.2 ให้การศึกษาและฝึกอบรมสมาชิกพรรคให้เข้าใจ ชาบซึ่ง เลื่อมใสและศรัทธาต่อแนวนโยบาย พรรษา อุดมการณ์และวิธิดำเนินการของพรรค ให้มีความผูกพันแน่นแฟ้น เสียสละเพื่อพรรค

1.3 ให้การศึกษาและฝึกอบรม "แก่นแกน" ให้มีความสามารถ ในการดำเนินการทางการเมือง การประกาศ อุดมการณ์ การขยายผลพรรค การเป็นปากเป็นเสียง ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

จากหลักการและเหตุผลรวมทั้งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนการเมือง นลัทธิธรรมจะเห็นว่าสะท้อนถึงความพยายามที่จะสร้างปริมาณและคุณภาพของบุคคลที่สนับสนุน พรรคพลวัติเพื่อจะเป็นรากฐานของพรรคคนลัทธิธรรมในการที่จะพัฒนาพรรคคนลัทธิธรรมเป็น พรรคมวลชน (mass party) ซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของนายสุเทพ อัครถาวร สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เขต 2 กรุงเทพมหานคร รองหัวหน้าพรรคคนลัทธิธรรม รัฐมนตรีว่าการทบวง มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการโรงเรียนการเมืองนลัทธิธรรม ที่ให้สัมภาษณ์ว่า¹¹

เท่าที่ผมฟังเสียงหลาย ๆ คนที่เรียกร้อง ก็คือจะต้องสร้างเป็นพรรคมวลชน ให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาจริง ๆ ให้ได้เพราะว่าเรารู้แน่นอนว่าเราจะไม่ สามารถไปทำลายอำนาจเงินได้ เพราะเราไม่สามารถเอาเงินเข้าไปแข่งได้ แล้ว เราต้องไม่ทำด้วย เพราะฉะนั้นก็คิดว่าเราจะต้องสร้างฐานสมาชิกให้เป็นสมาชิกจริง ๆ ฐานมวลชนจริง ๆ ให้เลื่อมใสในอุดมการณ์จริง ๆ และพร้อมที่จะทำงานให้พรรคอย่างเสียสละ ถ้าได้คนนี้มากเท่าไรงานของเราจะมากขึ้น เท่านั้น มีความคิดก็คือจะต้องทำฐานมวลชนให้ได้ จะต้องให้การศึกษาทางการเมืองให้ได้ มีการเรียกร้องกันมากที่สุดคุยกันว่าต้องทำ ๆ ผมก็ โอ.เค ผมจะต้องจัดทำ

¹¹ สัมภาษณ์ นายสุเทพ อัครถาวร, 19 มิถุนายน 2536.

เนื้อหาของการฝึกอบรมหลักสูตรวิศวกรรมการเมืองของโรงเรียนการเมือง
พลั้งธรรมจะเป็นการให้ความรู้ประชาธิปไตยแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย
(ideology) รูปแบบของรัฐบาล (form of government) และประชาธิปไตยในฐานะวิถี
ชีวิต (way of life) ซึ่งพลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ ประธานที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
มหานคร พรรคพลังธรรมได้ให้สัมภาษณ์ถึงกระบวนการให้การเรียนรู้ทางการเมืองของพรรค
พลังธรรม ผ่านโรงเรียนการเมือง ทั้งที่มาและเนื้อหาของหลักสูตรว่า¹²

พรรคอื่นพยายามจะทำแต่ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง เรามีโครงการฝึ
อบรม ว.ก.ม. (วิศวกรรมการเมือง) โดยโรงเรียนการเมืองพลั้งธรรมของพรรค
พลังธรรม เราถือเป็นโครงการหลักที่จะให้การฝึกอบรมประชาชนให้มีความเข้าใจ
ในด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เราไม่เกี่ยงว่าจะมาเป็นสมาชิกพรรค
เรา ใครสนใจเราก็ยินดีที่จะรับเข้ามา เมื่อเสร็จแล้วจะเป็นสมาชิกพรรคเราก็
ได้ หลักสูตรประมาณสองวัน วันเสาร์ อาทิตย์ เราจะพูดกันในเนื้อหาว่าประชา
ธิปไตยเป็นอย่างไร ทั้งในเรื่องความเป็นมาในอดีต ในปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค
มันอยู่ที่ไหน ทำไมบ้านเมืองถึงติดขัดอยู่อย่างนี้ ทำไมไม่ก้าวหน้า เราเอาปัญหา
อย่างนี้มาพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

ซึ่งความคิดเห็นของพลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพก็สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์
ของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 5 กรุงเทพมหานคร พรรค
พลังธรรม และที่ปรึกษาวิชาการโรงเรียนการเมืองพลั้งธรรม ซึ่งกล่าวว่า¹³

¹² สัมภาษณ์ พลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ, มิถุนายน 2536.

¹³ สัมภาษณ์ นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 9 มิถุนายน 2536.

โรงเรียนการเมืองพลั้งธรรม เปิดกว้างไม่ใช้รับเฉพาะสมาชิกพรรคพลั้งธรรม เท่านั้น ใครมาเรียนก็ได้ เป้าหมายคือทำการเมืองให้มีคุณธรรม บางครั้งมีคนของพรรคการเมืองอื่นมาอบรมด้วย เรายินดีหากทุกพรรคมีคุณธรรม การอบรมจะอบรมหลักการประชาธิปไตยทั้งที่เป็นปรัชญาหรืออุดมการณ์ รูปแบบของรัฐบาลหรือวิถีชีวิต นอกจากนี้จะมีส่วนที่เป็นอุดมการณ์ของพรรคพลั้งธรรมทั้งแนวทางในการดำเนินงานการเมืองของพรรค ประวัติการดำเนินงานทางการเมืองของพรรค เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจการเมือง เรียกว่าหลักสูตรวิศวกรการเมือง

จากคำให้สัมภาษณ์ของพลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ และนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา จะเห็นว่าโรงเรียนการเมืองพลั้งธรรมได้ทำหน้าที่ในการอบรมกล่อมเกลากองการเมือง (political socialization) ให้ประชาชนที่เข้าอบรมได้เข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยและยังได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพรรคพลั้งธรรมให้แก่ประชาชนผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และจะนำมาซึ่งความรู้สึกผูกพันต่อพรรคพลั้งธรรมเป็นประการต่อมา และพรรคพลั้งธรรมยังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้ารับการอบรมดังกล่าวด้วยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งให้สัมภาษณ์ว่า¹⁴

หลักสูตรวิศวกรการเมืองนี้มุ่งจะให้ความรู้แก่นิ่งประชาชนว่าพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยควรจะทำอย่างไร ขั้นตอนของระบอบประชาธิปไตยมีอย่างไร โดยที่ที่เราเปิดกว้างถึงขนาดไม่ได้มุ่งหวังว่าผู้มารับการอบรมจะต้องยึดติดอยู่กับพรรคพลั้งธรรม อาจจะไปอยู่พรรคไหนก็ได้ที่นั่น ขอให้มีความรู้ทางการเมือง เราก็ดำเนินการฝึกอบรมมาแล้ว 60 กว่ารุ่น รุ่นหนึ่งก็ประมาณร้อยกว่าคน ถึงสามร้อยกว่าคน

¹⁴สัมภาษณ์ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, 19 มิถุนายน 2536.

ประชาชนที่สมัคร เข้ารับการอบรมหลักสูตรวิศวกรการเมือง โรงเรียนการเมืองพลั้งธรรมนั้นในความเป็นจริงพบว่าเป็นบุคคลที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง มีระดับความรู้ทางการเมืองดีพอสมควร ดังที่นายกระแส ชนะวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต 12 พรรคพลังธรรมให้สัมภาษณ์ว่า¹⁵

การอบรม ว.ก.ม. หรือที่เรียกว่าวิศวกรการเมืองนั้น ผมคิดว่าหลักใหญ่ ๆ คือ ทำให้คนสนใจการเมืองอยู่แล้วเข้าใจระบบประชาธิปไตยในแนวเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน สิ่งเกิดดูคนที่เข้ามาอบรมมักสนใจการเมืองอยู่แล้ว มีความรู้ความเข้าใจการเมืองอยู่พอสมควร เหมือนกับคนที่พูดเก่ง พูดเป็นพอสมควรอยู่แล้ว จึงไปอบรมการพูด มีบางส่วนเท่านั้นที่มาเพราะเพื่อนฝูงชวนมา เราเพียงแนะนำให้เขาออกความเห็น คนที่มาอบรมมักจะออกความเห็นมากกว่าวิทยากรด้วยซ้ำ มันถูกต้องตามปรัชญาการเรียนการสอนสมัยใหม่ เราช่วยให้เขาเรียนรู้เรากล่าวนำ เป็นรูปแบบของประชาธิปไตย วิทยากรจะกระตุ้นเท่านั้น วิธีการเป็นการศึกษาที่ช่วยให้เขาเป็นผู้นำ คิดเองเป็น เราไม่ใช่บอกว่าต่อไปต้องนั่งต้องนอน 3 ชั่วโมง 5 ชั่วโมง การอบรมเป็นการเสริมศักยภาพที่เขา มีอยู่แล้ว เป็นศูนย์กลางที่เขาจะได้พบปะกับบุคคลอื่น ๆ แต่จริง ๆ แล้วพรรคก็ได้ประโยชน์จากการที่เขามีส่วนแนะนำพรรค และกลายเป็นตัวแทนของพรรค แม้บางคนไม่สมัครเป็นสมาชิกเขาก็ช่วยเหลือพรรคอยู่

คำให้สัมภาษณ์ของนายกระแส ชนะวงศ์ จะแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มาอบรมหลักสูตรวิศวกรการเมือง โรงเรียนการเมืองพลั้งธรรมนั้นเป็นผู้มีความตื่นตัวทางการเมืองที่ใช้การอบรมดังกล่าวเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นและพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น

¹⁵สัมภาษณ์ นายกระแส ชนะวงศ์, 10 มิถุนายน 2536.

2. โครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรม

นายสุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต 5 พรรคพลังธรรมได้กล่าวถึงโครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรม โดยให้สัมภาษณ์ว่า¹⁶

โครงการพัฒนานักบริหารการเมืองนั้น พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นคนริเริ่มขึ้นมาโดยท่านรองสุเทพ (นายสุเทพ อรรถจักร รองหัวหน้าพรรคพลังธรรม) เป็นผู้ดำเนินการ ผมมีส่วนร่วมในฐานะรองผู้อำนวยการ เรายังเริ่มจะสร้างจิตสำนึกทางการเมือง ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง ปลูกฝังแนวคิดทางการเมืองให้แก่คนของเรา หรือผู้ที่สนใจจะเป็นผู้แทนของพรรคพลังธรรม ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนระดับใดก็ตาม พลตรีจำลอง ศรีเมือง ท่านอยากจะให้ ส.ส. ของพรรค กรรมการบริหารพรรคเข้าใจการเมืองมากขึ้น เข้าใจเศรษฐกิจมากขึ้น เข้าใจในด้านของการบริหารบ้านเมืองมากขึ้น เข้าใจงานของกระทรวงต่าง ๆ ได้เรียนรู้ด้วยกัน บางเรื่องเป็นเรื่องใหม่เพื่อเข้าใจร่วมกัน พลตรีจำลอง ศรีเมือง ท่านเห็นความสำคัญมาก ผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีพรรคอื่นนะ ไม่เหมือน ว.ก.ม. (วิศวกรรมการเมือง)

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายสุทิน นพเกตุ แสดงให้เห็นว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ริเริ่มให้มีโครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรมขึ้นโดยมีนายสุเทพ อรรถจักร รองหัวหน้าพรรคพลังธรรม เป็นผู้ดำเนินการโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคพลังธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร เขต 5 พรรคพลังธรรมได้อธิบายเนื้อหาของหลักสูตรโครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรม โดยการให้สัมภาษณ์ว่า¹⁷

¹⁶ สัมภาษณ์ นายสุทิน นพเกตุ, 10 มิถุนายน 2536.

¹⁷ สัมภาษณ์ นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 9 มิถุนายน 2536.

โครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรมเป็นหลักสูตรเฉพาะของพรรค มีเพื่อเสริมความรู้ของกรรมการบริหารพรรค ส.ส. หรือผู้จะทำงานการเมืองให้พรรค สำหรับเนื้อหาของหลักสูตรก็เจาะลึกเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และทุกอย่างที่ผู้บริหารต้องรู้ เจาะลึกการบริหารงานของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ เป็นหลักสูตรเฉพาะของพรรคพลังธรรม โดยเฉพาะ ส.ส. กรรมการบริหารหรือผู้จะทำงานทางการเมือง

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา แสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนานักการเมืองพรรคพลังธรรม เป็นโครงการเฉพาะที่จะให้บริการแก่บุคลากรทางการเมืองของพรรคไม่ได้เปิดกว้างให้บุคคลทั่วไปได้เข้ารับการอบรมสัมมนาซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนการเมืองพลังธรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้ารับการฝึกอบรมได้ โครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรมต้องการจะให้บุคลากรทางการเมืองของพรรครอบรู้ประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างทันสมัยโดยเฉพาะการบริหารงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งในแง่การเลือกตั้ง รัฐสภา รัฐบาล และการจัดการในพรรคพลังธรรม

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้ความสำคัญแก่โครงการพัฒนานักบริหารการเมืองพรรคพลังธรรม โดยเน้นย้ำต่อผู้บริหารพรรคพลังธรรม ในโอกาสแสดงปาฐกถาเนื่องในโอกาสครบรอบ 5 ปีพรรคพลังธรรม ถึงความสำคัญของโครงการพัฒนานักบริหารการเมือง ไว้ว่า¹⁰

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰จากการสังเกตการณ์การปาฐกถาของพลตรีจำลอง ศรีเมือง เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2536 ณ โรงแรมเดอวิลส์พาลาเซอ กรุงเทพมหานคร.

ที่ผมเพิ่มเติมคือสองหน่วยงานที่มีผลต่อการรวมมวลชนของพรรค สองโครงการ
โครงการหนึ่งคือ วิศวกรการเมือง อีกโครงการหนึ่งคือการพัฒนาผู้บริหารการ
เมือง ต้องทำให้เป็นระบบ ต้องหาคนมาร่วมมาก ๆ อย่าทำโดยคนกลุ่มน้อย จะ
ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร สองอย่างนี้พรรคหลังธรรมจะต้องพยายามให้คง
อยู่ต่อไปให้ได้

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้พลตรีจำลอง ศรีเมือง จะไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคหลังธรรม และไม่ได้
เป็นกรรมการบริหารพรรคหลังธรรมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังต้องการให้โครงการพัฒนาผู้บริหารการ
เมืองพรรคหลังธรรม รวมทั้งโรงเรียนการเมืองพรรคหลังธรรมคงอยู่และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ต่อไป รวมทั้งต้องการให้ประชาชนมาร่วมมาก ๆ เพราะเป็นโครงการที่จะรวบรวมประชาชน
ผู้สนับสนุนพรรคหลังธรรมได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาปัจจุบันนี้พลตรีจำลอง ศรีเมืองยังคงมีอิทธิพล
ต่อพรรคหลังธรรมอยู่มากจะทำให้ความคิดเห็นและความต้องการดังกล่าวข้างต้นของพลตรีจำลอง
ศรีเมือง เป็นจริงได้มาก เพราะเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อพรรคหลังธรรมโดยตรง และยัง
ได้รับการผลักดันจากพลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งเป็นบุคคลที่ยังมีบารมีในพรรคหลังธรรมเป็น
อย่างมาก

โครงการพัฒนาผู้บริหารการเมืองพรรคหลังธรรมนี้ในความเป็นจริงพบว่า
พรรคหลังธรรมเรียกว่า "หลักสูตรพัฒนาผู้บริหารการเมือง" ซึ่งจากที่กล่าวมานั้นจะเห็นว่า
การดำเนินการของโครงการพัฒนาผู้บริหารการเมืองสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพรรคหลัง
ธรรม เพราะพรรคหลังธรรมได้กล่าวถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวไว้ว่า^๑

นอกจากพรรคหลังธรรมจะมีโรงเรียนการเมืองพรรคหลังธรรมแล้ว ยังมีหลักสูตร
พัฒนาผู้บริหารการเมืองเพื่อพัฒนาบุคลากรของพรรค เช่น รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,
กรรมการบริหาร, สมาชิกสภาท.ม., สมาชิกสภาเขตของพรรค โดยมีวัตถุประสงค์คือ

^๑ พรรคหลังธรรม, พรรคหลังธรรมครบรอบ 5 ปี (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์, 2536),

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ และเข้าใจงานในส่วนของรัฐบาล รัฐสภา งานพรรค ในเวลาอันสั้น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจและมีความสามารถในการจัดระบบการทำงาน และการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการทำงานในงานรัฐบาล รัฐสภา งานพรรค และการจัดการ
4. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
5. เพื่อพัฒนาทางด้านคุณธรรม

หลักสูตรนี้จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของการเมืองในแต่ละช่วง การที่ พลตรีจำลอง ศรีเมืองพัฒนาการศึกษาในทุกๆระดับนั้น นอกจากจะเน้นในเรื่องของวิชาการแล้วยังได้เน้นในเรื่องของการพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพของบุคลากรไปด้วย เพราะเชื่อว่าแม้ว่าบุคลากรของพรรค จะมีความรู้ความสามารถเพียงใด แต่ถ้าหากขาดคุณธรรมเสียแล้ว ก็จะทำให้การบริหารบ้านเมืองวุ่นวายสับสน ผู้บริหารจะบริหารงานด้วยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

3. โรงเรียนผู้นำ

นอกจากพลตรีจำลอง ศรีเมือง จะให้ความสำคัญแก่โครงการพัฒนาผู้บริหารการเมืองพรรคพลังธรรมแล้ว พลตรีจำลอง ศรีเมือง ยังริเริ่มโครงการสร้าง "โรงเรียนผู้นำ" ขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างผู้นำออกสู่สังคมในจำนวนที่มากพอที่แก้ปัญหาของประเทศชาติได้ โรงเรียนผู้นำของพลตรีจำลอง ศรีเมือง นี้จะดำเนินการโดยมูลนิธิพลตรีจำลอง ศรีเมือง โดยมีที่ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 18 ตำบลหนองปรือ กิ่งอำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี คาดว่าจะเปิดดำเนินการได้ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2537 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ถึงโรงเรียนผู้นำไว้ว่า²⁰

²⁰ หนังสือพิมพ์มติชน (วันอาทิตย์ที่ 20 ธันวาคม 2535), หน้า 2.

ผมจะเป็นผู้ร่างหลักสูตรด้วยตนเอง โดยจะอาศัยแปลงสาริตเกษตรแบบ
 ธรรมชาติมาเป็นตัวช่วยเสริมในการล้างอุดมการณ์หรือแนวคิดที่ไม่ดีให้แก่คนรุ่น
 ใหม่ ซึ่งจะปลูกฝังให้มีความซื่อสัตย์ ไม่โกงและมีการตัดสินใจที่ฉับไว ซึ่งคนเหล่านี้
 นี้ต่อไปจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ การเข้าอบรมจะใช้เวลา 5 วัน 5 คืน
 ผู้ที่เข้าอบรมจะเริ่มจากผู้นำจากโรงงานและเกษตรกรจากต่างจังหวัด เน้นบุคคล
 ที่มาจากภาคเอกชนเป็นหลัก โครงการนี้จะไม่ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล
 เพราะถ้าหากใช้ระบบราชการเข้ามาแล้วจะไม่ประสบความสำเร็จ

จากคำให้สัมภาษณ์ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดที่
 สอดคล้องกับ "โรงเรียนคานาอานฟาร์มเมอร์" ของเกาหลิไต ที่ตั้งขึ้นมาอบรมจิตใจและฝึก
 อาชีพแก่ผู้รับการอบรม จนสามารถผลิตบุคคลากรที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศในฐานะผู้นำใน
 ระดับต่าง ๆ ถึงประมาณ 400,000 กว่าคน

โรงเรียนผู้นำของพลตรีจำลอง ศรีเมือง นับว่ายังมีส่วนคล้ายคลึงกับการดำเนิน
 งานของชุมชนสันติอโศก ซึ่งมีสาขาอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดนครปฐม
 สมุทรสาคร จังหวัดนครราชสีมา ศรีสะเกษ อโศก จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น ส่วนที่คล้ายคลึงกันคือ
 การนำการเกษตรแบบธรรมชาติมาให้สมาชิกทำร่วมกัน เพื่อจะให้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติอย่าง
 เรียบง่าย แต่ชุมชนสันติอโศกจะเน้นการปฏิบัติธรรม และมีโรงเรียนเอกชน หลักสูตรของ
 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ไว้ให้เด็กที่มีพ่อแม่อยู่ในชุมชนสันติอโศกได้ศึกษา วิถีชีวิตของเด็ก
 และผู้ใหญ่ จะดำเนินไปภายใต้แนวความคิดของสันติอโศกอย่างเคร่งครัด ต้องปฏิบัติธรรมและ
 รับประทานอาหารมังสวิรัตติ โรงเรียนผู้นำของพลตรีจำลอง ศรีเมืองนั้นเน้นที่จะสร้างผู้นำให้
 กระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของสังคม โดยการให้การอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ แนวความคิดที่จะ
 พัฒนาประเทศ หากโครงการโรงเรียนผู้นำของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ประสบความสำเร็จด้วย
 ดี จนถึงกับสร้างผู้นำให้แก่สังคมได้เช่นเดียวกันกับโรงเรียนคานาอานฟาร์มเมอร์ ของประเทศ
 เกาหลีใต้แล้ว พรรคพลังธรรมจะต้องได้รับประโยชน์จากโครงการนี้อย่างแน่นอน เพราะทั้ง
 พรรคพลังธรรมและโรงเรียนผู้นำเกิดขึ้นจากแนวความคิด และการผลักดันจากบุคคลคนเดียวกัน
 คือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง

4. การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านสื่อมวลชน

การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยการแถลงหรืออธิบายนโยบาย ผลงานของพรรคพลังธรรมเป็นครั้งคราวนั้นพรรคพลังธรรมได้กระทำในเวลาและโอกาสอำนวยเช่นเดียวกับพรรคการเมืองโดยทั่วไป แต่พรรคพลังธรรมยังได้ให้การศึกษาดังกล่าวแก่ประชาชนโดยผ่านสื่อมวลชนอยู่เป็นประจำ ในความเป็นจริงพบว่าผู้มีส่วนสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนพรรคพลังธรรม คือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์ถึงกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของพรรคพลังธรรมในประเด็นของการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนโดยผ่านสื่อมวลชนในประเภทสิ่งตีพิมพ์ไว้ว่า²¹

เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กจะเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ใหญ่ก็มักจะอ่านด้วย เพราะเมื่อเด็กหรือพี่น้องขึ้นมาว่าคำถามนั้นลุงจำลองตอบว่าอย่างไร พ่อแม่ก็ได้ติดตามด้วย ได้ทำมานานแล้วตั้งแต่เป็นผู้ว่า (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ในปีแรก ๆ ก็เขียนลงในหนังสือพิมพ์ที่เขาต้องการ โดยไม่ได้รับค่าเขียนอะไรแต่อย่างใด เริ่มตั้งแต่สยามรัฐ แล้วก็มาเดลินิวส์ แล้วก็มาสยามโพสต์ นอกจากในหนังสือพิมพ์รายวันก็มีนิตยสารสวนเด็ก เด็กอ่านกันมาก ก็ได้อธิบายโอกาสนั้นแทรกคุณธรรม ความดีงามในสังคมเข้าไปด้วย ให้เด็กได้รับทราบและก็จะได้ปฏิบัติตัวให้เป็นเด็กดี ผมได้เร่งรัดโน้มน้าวให้เด็กเป็นเด็กดีในวันนี้ และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า ซึ่งการเขียนการตอบปัญหาในหนังสือดังกล่าวนี้มีส่วนช่วยสังคม แต่ก่อให้เกิดงานที่หนักมากมาย ต้องตอบทุกฉบับเพราะหากไม่ตอบ แกจะเสียใจ

จากคำให้สัมภาษณ์ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง จะเห็นได้ว่า การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านสื่อมวลชนนั้น พรรคพลังธรรมโดยพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้

²¹ สัมภาษณ์ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, 19 มิถุนายน 2536.

กระทำในรูปแบบการตอบปัญหาแก่เด็กที่เขียนจดหมายมาถามปัญหาต่าง ๆ ซึ่งผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่ต้องสนใจตามไปด้วย เพราะบุตรหลานเป็นผู้เร่งเร้าให้อ่าน จึงทำให้การให้การศึกษาทางการเมืองของพรรคพลังธรรมที่มุ่งจะสนองความต้องการของเด็กได้กระจายไปยังผู้ใหญ่ด้วยการตอบปัญหาของพลตรีจำลอง ศรีเมือง นั้นจะมีประเด็นปัญหาทางการเมืองในความสนใจของเด็กอยู่เสมอ รวมทั้งการถามถึงคุณสมบัติเด่นของพลตรีจำลอง ศรีเมืองจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ก็ล้วนแต่เปิดโอกาสให้พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้สร้างความผูกพันกับเด็กตลอดจนผู้ปกครองของเด็ก รวมทั้งมีโอกาสประชาสัมพันธ์ตนเองด้วย เช่นเด็กเขียนจดหมายมาถามว่า พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้รับรางวัลแมกไซไซสาขาอะไร และโรงเรียนที่พลตรีจำลอง ศรีเมืองจะตั้งขึ้นชื่ออะไร พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้ตอบว่า²²

ลุงได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาการให้บริการของรัฐครับ เขาพิจารณาผลงานขณะที่ลุงเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เห็นว่าลุงปฏิบัติหน้าที่มีผลงานดีเด่น จึงมอบรางวัลสาขานี้

ตั้งชื่อว่า โรงเรียนผู้นำครับ เป็นโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่อายุ 25 ถึง 45 ปี มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานเองให้เพิ่มพูนคุณสมบัติเหล่านี้คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ สะอาดทั้งกายและใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้ารับผิดชอบ

เมื่อถูกถามว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับภาพพจน์การเมืองไทยและการขายเสียงไม่ว่าอย่างไร พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ตอบว่า²³

²² หนังสือพิมพ์ สยามโพสต์ (วันอาทิตย์ที่ 20 มิถุนายน 2536), หน้า 9.

²³ สวนเด็ก, ปีที่ 4 ฉบับที่ 54 (มิถุนายน 2535), หน้า 12.

การเมืองไทยเราคงยังต้องพัฒนาอีกมาก เพราะ 60 ปีผ่านมาแล้วยังล้มลุกคลุกคลาน ต้องให้ความรู้และความกินดีอยู่ดีกับประชาชน ประชาธิปไตยจึงจะดีขึ้น การขายเสียงเป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก เพราะคนขายเสียงขายเพื่อต้องการเงิน โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องว่าคนที่ซื้อเสียงจากประชาชน แล้วเข้าไปเป็นผู้แทนราษฎรนั้น เขาหาวิธีที่จะเอาเงินคืนมากกว่าที่เขาลงทุน ตราบใดที่ยังมีการซื้อเสียงขายเสียง ตราบนั้นเราก้ยังไม่มีผู้แทนที่ดีไปเป็นปากเสียงแทนประชาชน เพราะผู้แทนจะต้องมีหน้าที่ออกกฎหมายแต่ผู้ที่ออกกฎหมายก็เป็นผู้ที่ทำผิดกฎหมายเสียเอง

เมื่อถูกถามว่าทำไมพลตรีจำลอง ศรีเมือง จึงลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้ตอบว่า²⁴ "ลูลาออกไปสมัคร ส.ส. เพราะตอนนั้นลุงเป็นหัวหน้าพรรคคนล้มกรรม ถ้าไม่สมัครส.ส. ก็จะไม่มีใครเลือกพรรคคนล้มกรรมเป็น ส.ส. มากเท่าใดนัก"

เมื่อถูกถามว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง มีความคิดเห็นอย่างไรกับการเมืองไทยปัจจุบันและทำไมสมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในเขต 2 กรุงเทพมหานคร พลตรีจำลอง ศรีเมืองได้ตอบว่า²⁵

การเมืองขณะนี้ดีขึ้น แต่ต้องช่วยกันแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้ง ส.ส.คราวนี้ ต้องช่วยกันลดการซื้อเสียง และลดการโกงในการเลือกตั้งครับ เพราะชาวกทม. เขต 2 ช่วยเรื่องกิจการสังคมสงเคราะห์ที่ลุงริเริ่มไว้มาก เช่นร้านกึ่ง บริษัทเก่าทูน และอื่น ๆ และคราวที่แล้วลุงคาดว่าจะเป็นเขตที่หาเสียงลำบากมากที่สุด ลุงเป็นหัวหน้าพรรคจึงต้องเลือกเขตลำบาก ๆ ครับ

²⁴ สวนเต็ก, ปีที่ 4 ฉบับที่ 61 (5 กรกฎาคม 2535), หน้า 12.

²⁵ สวนเต็ก, ปีที่ 4 ฉบับที่ 64 (25 สิงหาคม 2535), หน้า 14-15.

เมื่อถูกถามว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง นั้นจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วจะทำอะไรต่อ จะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ตอบว่า²⁶ "อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ลุงทำปัจจุบันให้ดีที่สุด และหนูว่าอย่างไรล่ะ ลองถามคุณพ่อคุณแม่ดู แล้วเขียนไปบอกให้ลุงทราบนะ"

นอกจากนี้พลตรีจำลอง ศรีเมือง ยังได้ชี้แจงบทบาทตนเองให้ประชาชนได้รับทราบโดยผ่านข้อเขียนในการตอบปัญหาเด็กทางสื่อมวลชนด้วยเช่น²⁷ "ขณะนี้แม่ลุงไม่ได้รับตำแหน่งในรัฐบาล ลุงก็มีงานยุ่งอยู่มากรับ งานที่รับใช้ประชาชนในฐานะเป็น ส.ส. และในฐานะที่เคยเป็นหัวหน้าพรรคซึ่งประชาชนได้กรุณาสนับสนุนมากมาย หนูช่วยขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และญาติด้วยนะครับที่ไปช่วยเลือกทุกครั้ง"

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ชี้แจงเหตุผลของการลาออกจากหัวหน้าพรรคพลังธรรมเพื่อการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ไว้ว่า²⁸

เหตุที่ลุงลาออกจากหัวหน้าพรรคพลังธรรม เพราะการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยนั้น ลุงไม่ต้องกลัวให้หวัดตระแวงว่าลุงทำเพื่อพรรคพลังธรรม จะทำให้เสียผลในการชุมนุม แต่ลุงก็ยังอยู่กับพรรคพลังธรรม ช่วยพรรคพลังธรรม ไม่ไปไหนครับ เพียงแต่ว่าตอนนี้ลุงไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคเท่านั้น

นอกจากการตอบปัญหาเด็กผ่านทางสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์แล้ว พลตรีจำลอง ศรีเมือง ยังได้ให้การศึกษาดังกล่าวแก่เด็กและเยาวชนผ่านสิ่งพิมพ์ของกลุ่มญาติธรรมชาวสันติอโศก เช่น ในหนังสือดอกบัวน้อยทางคอลัมน์คุยกับลุงจำลอง เป็นต้น

²⁶ สวนเด็ก, ปีที่ 3 ฉบับที่ 52 (5 กุมภาพันธ์ 2535), หน้า 13.

²⁷ สวนเด็ก, ปีที่ 4 ฉบับที่ 71 (5 ธันวาคม 2535), หน้า 15.

²⁸ สวนเด็ก, ปีที่ 4 ฉบับที่ 61 (5 กรกฎาคม 2535), หน้า 13.

การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์นั้น พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์ถึงสื่อมวลชนประเภทดังกล่าวไว้ว่า²⁹

บางท่านมีการจัดรายการเด็ก แล้วให้ผมไปตอบปัญหาเด็กทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในรายการวิทยุกรุงเทพมหานคร ชื่อว่าเติมรักให้ลูก โดยที่ผมไม่มีลูกสักคนก็ต้องไปเติมรักให้ลูกคนอื่นเขา ใช้วิธีการอัดเทปล่วงหน้า และมีผู้อื่นแทรกลงไปบ้าง ส่วนรายการ ทิว (โทรทัศน์) สำหรับเด็ก ทำมา 5 ปีติดกันจนกระทั่งได้รับรางวัลเมขลา รางวัลเสอากาศโทรทัศน์ทองคำ แต่เนื่องจากถูกอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาแทรก คงจะต้องหยุดตั้งแต่เดือนนี้ (มิถุนายน 2536) เป็นต้นไป เพราะหลายคนกลัวว่ารายการดรุณธรรมที่ผมตอบปัญหาเด็กเป็นประจำทุกวันศุกร์ทางโทรทัศน์ช่อง 5 หกโมงเย็นจะเป็นรายการที่เสริมผม เสริมพรรค (พรรคพลังธรรม) ให้มีบทบาททางการเมือง

พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวถึงผลที่ได้รับในทางการเมืองจากการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนโดยการให้สัมภาษณ์ในคราวเดียวกันนี้ไว้ว่า

โดยความเป็นจริงแล้วผมไม่ได้หวังผลเรื่องทางการเมืองแม้แต่นิดเดียว ถ้าหวังผลทางการเมืองคิดว่าจะไม่ค่อยคุ้ม เนื่องจากเป็นงานที่หนักและเป็นงานที่ผูกมัดผูกพันเพราะต้องทำตลอด ต้องมานั่งตอบปัญหาเด็กส่งไปยังหนังสือต่าง ๆ นับวันจดหมายจะมากขึ้น แต่เราก็ได้อานิสงส์นะเพราะเด็ก ๆ จะไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครองให้เลือกลุงจำลอง เลือกพรรคพลังธรรม แต่มันเป็นอานิสงส์ที่เกิดจากการทำงานที่หนักมาก

²⁹ สัมภาษณ์ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, 19 มิถุนายน 2536.

จากที่กล่าวมาทั้งหมดได้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของพรรคพลังธรรมโดยการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนผ่านสื่อมวลชนนั้น ได้กระทำเป็นประจำ โดยพลตรีจำลอง ศรีเมืองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปรากฏในรูปแบบของการตอบปัญหาเด็ก ทั้งสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง นำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศทุกวัย

แนวความคิดด้านการประชาสัมพันธ์

พลตรีจำลอง ศรีเมือง มีแนวความคิดและมีวิถีชีวิต ในลักษณะของนักประชาสัมพันธ์อย่างแท้จริง กล่าวคือดำเนินชีวิตเรียบง่ายกินน้อย ทำงานเอื้อเฟื้อผู้อื่น กิจกรรมที่เป็นการทำงานในฐานะนักประชาสัมพันธ์ ที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ดำเนินอยู่ปัจจุบัน คือ ร้านทิ้ง และบริษัทเช่าทุน

ร้านทิ้งเป็นกิจการในด้านสังคมสงเคราะห์ที่ริเริ่มโดยพลตรีจำลอง ศรีเมือง โดยพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ประชาชนทั่วไปนำสิ่งของที่ยังมีสภาพใช้การได้แต่เจ้าของไม่มีความจำเป็นต้องใช้ นำมามอบให้กับร้านทิ้ง ซึ่งร้านทิ้งจะได้นำไปขายให้กับประชาชนที่ต้องการใช้โดยขายในราคาถูก แล้วนำรายได้ไปมอบให้แก่องค์การสาธารณกุศล และชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการเช่นนี้ร้านทิ้งจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการกระจายทรัพย์สินจากคนมั่งมีไปสู่คนยากจน โดยระบบที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ ก่อให้เกิดการแบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม สิ่งของที่มีสภาพการใช้งานได้แทนที่จะถูกเก็บไว้เฉย ๆ ก็สามารถเกิดประโยชน์โดยการนำมามอบให้ร้านทิ้ง แล้วร้านทิ้งก็จะนำไปขายในราคาถูกให้กับผู้มีความจำเป็นต้องใช้ ซึ่งมักจะมีรายได้น้อย เงินรายได้จากการขายสิ่งของก็จะนำไปใช้ในการกุศล

นอกจากร้านทิ้งแล้ว พลตรีจำลอง ศรีเมือง ยังริเริ่มก่อตั้งบริษัทเช่าทุนโดยการชักชวนประชาชน ผู้สนใจมาร่วมลงทุนตั้งบริษัทขายสินค้าที่จำเป็นแก่ประชาชนในราคาถูก โดยผู้ร่วมลงทุนจะไม่ได้รับผลกำไรตอบแทน แต่เป็นการเสียสละต่อส่วนรวม เมื่อบริษัทเช่าทุนดี

เงินทุนในการดำเนินกิจการแล้วก็นำไปซื้อสินค้ามาขายแก่ประชาชนทั่วไปในราคา "เท่าทุน" ซึ่งการซื้อสินค้าในปริมาณมาก ๆ ของบริษัทเท่าทุน มาขายนั้นจะสามารถซื้อได้ในราคาถูก

กล่าวโดยสรุปร้านทั้งและบริษัทเท่าทุนเป็นกิจการของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่ดำเนินการร่วมกับประชาชนทั่วไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนได้ซื้อสินค้าในราคาถูก ทั้งนี้ร้านทั้งจะรับบริจาคสิ่งของจากประชาชนแล้วนำไปขายให้ผู้ที่มีความต้องการจะใช้ในราคาถูก ๆ แล้วนำรายได้ไปช่วยเหลือการกุศล ส่วนบริษัทเท่าทุนจะนำเงินทุนของบริษัทไปซื้อสินค้ามาขายให้แก่ประชาชนในราคาเท่าทุน โดยไม่มีผลกำไรอันเป็นการแบ่งเบาภาระค่าครองชีพของประชาชนได้อีกทางหนึ่ง

นางเครือวัลย์ สมณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต 3 พรรคพลังธรรมได้ให้สัมภาษณ์ถึงการดำเนินงานของร้านทั้งและบริษัทเท่าทุนไว้ว่า^{๑๐}

ร้านทั้งเป็นเรื่องของพลตรีจำลอง ศรีเมือง และเพื่อน ๆ ที่มีความรู้สึกว่าจะมีส่วนช่วยเหลือคนจน โดยการที่นำของเหลือใช้จากคนรวย ที่มีคุณภาพดีอยู่มาขายให้คนจน คนที่ไปช่วยคือคนที่มีอุดมการณ์ เราไม่มีนโยบายให้ฟรีเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนด้วย บริษัทเท่าทุนเป็นลักษณะบริษัทมหาชนไปซื้อของจากโรงงาน โรงงานศรัทธาในตัวพลตรีจอม ศรีเมือง ก็จะขายของให้ในราคาถูกกว่าท้องตลาด บางครั้งเรามีเครดิตให้ ไม่ได้กำไรไม่ขาดทุน ขายให้ประชาชนในราคาเท่าทุน

จากคำให้สัมภาษณ์ของนางเครือวัลย์ สมณะ แสดงให้เห็นว่ากิจการของร้านทั้งนั้น แม้จะได้รับมอบสิ่งของจากประชาชนที่มีจิตศรัทธาโดยการให้เปล่า แต่ร้านทั้งก็ไม่มีนโยบายแลกรับสิ่งของเหล่านั้นให้กับประชาชนไปฟรี บริษัทเท่าทุนนั้น แม้จะไม่มีกำไรก็สามารถดำเนิน

^{๑๐}สัมภาษณ์ นางเครือวัลย์ สมณะ, 10 มิถุนายน 2536.

กิจการไปได้เรื่อย ๆ เพราะไม่ขาดทุน การขายสินค้าของบริษัทเท่าทุนให้แก่ประชาชนนั้น สามารถขายได้ถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป เพราะซื้อสินค้ามาจากโรงงานที่ราคาถูกกว่าท้องตลาด เพราะโรงงานเสรีภาพในตัวพลตรีจำลอง ศรีเมือง จึงขายสินค้าให้บริษัทเท่าทุนในราคาถูกกว่าราคาตลาด เมื่อซื้อสินค้ามาถูกกว่าราคาตลาดและมีนโยบายขายสินค้าในราคาเท่าทุน จึงทำบริษัทเท่าทุนสามารถขายสินค้าในราคาถูก ๆ ได้

นอกจากจะไปซื้อสินค้าในราคาถูกจากโรงงานแล้ว ในความเป็นจริงพบว่าบริษัทเท่าทุนยังมีความสัมพันธ์อันดีกับ "สันติอโศก" โดยบริษัทเท่าทุนได้ซื้อสินค้าราคาถูกจาก "บริษัทล้งบุญ" ของสันติอโศกมาขายให้กับประชาชน ซึ่งนายสุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร เขต 5 พรรคพลังธรรมให้สัมภาษณ์ว่า^{๑๒}

บริษัทล้งบุญ ริเริ่มที่บางกะปิ เป็นของมูลนิธิสันติอโศก ซึ่งพวกเราไม่เกี่ยวข้อง แต่เราไปอาศัยบริการ โดยไปตัดยอดสินค้ามาขาย เช่นไปเหมามาสองหมื่นบาท ขายสินค้าที่จำเป็นแก่ประชาชน ขายได้เท่าไรก็เอาเงินไปคืน เราไม่ขาดทุน ไม่ได้กำไร เพราะขายในราคาเท่าทุน เราเสียแค่เวลาเท่านั้น แถมขายไม่หมดก็คืนสินค้าได้

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายสุทิน นพเกตุ แสดงให้เห็นว่าบริษัทเท่าทุนสามารถซื้อสินค้าจากบริษัทล้งบุญของมูลนิธิสันติอโศกได้โดยไม่ต้องจ่ายเงินก่อน ทั้งนี้สามารถนำสินค้าไปขายให้แก่ประชาชนได้ก่อน แล้วนำเงินที่ขายได้ไปช่วยให้แก่บริษัทล้งบุญในภายหลัง และสินค้าที่ขายไม่หมดยังสามารถนำมาคืนแก่บริษัทล้งบุญได้ด้วย

กิจกรรมของร้านทิ้งและบริษัทเท่าทุนนั้นพลตรีจำลอง ศรีเมือง มีความต้องการให้เป็นกิจกรรมส่วนตัวของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า^{๑๓}

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายสุทิน นพเกตุ, 10 มิถุนายน 2536

^{๑๒} สัมภาษณ์ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, 14 มิถุนายน 2536.

เป็นเรื่องกิจกรรมส่วนตัว ไม่ใช่กิจกรรมของพรรคคนละครึ่ง ก็เกิดขึ้นจากที่ เราเห็นว่าน่าจะมีส่วนช่วยสังคม เราก็คิดถึงร้านที่งั้นขึ้นมา แล้วตั้งบริษัทเท่าทุนขึ้นมา ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน แต่การคิดริเริ่มอะไรแต่ละอย่างนั้นเราต้องเอาตัวเราเองเข้าไปผูกพัน เราต้องใช้เวลาให้กับงานเหล่านั้น ซึ่งเราก็ทำมาตลอด

จากความคิดเห็นของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่ต้องการให้กิจกรรมร้านที่งั้นและบริษัทเท่าทุนเป็นเรื่องส่วนตัวของพลตรีจำลอง ศรีเมือง โดยไม่เกี่ยวข้องกับพรรคคนละครึ่ง ซึ่งสมาชิกพรรคก็เข้าใจเจตนารมณ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังที่ นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ได้ให้สัมภาษณ์ว่า^{๓๓}

บริษัทเท่าทุนก็ดี ร้านที่งั้นก็ดี พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ริเริ่มเอง ไม่ต้องการให้เป็นเรื่องของพรรคคนละครึ่ง แต่พลตรีจำลอง ศรีเมืองทำอะไรก็ส่งผลกระทบต่อพรรค มีเป้าหมายให้การช่วยเหลือต่อประชาชนที่ยากจน ให้คนรวยได้เสียสละเหลือกินเหลือใช้ก็บริจาคให้ร้านที่งั้น-ร้านที่งั้นก็จะไปขายในราคาถูกลงมาก ให้คนรวยได้รู้จักเสียสละบริษัทเท่าทุนก็มีเป้าหมายให้ประชาชนยากจนมีสินค้าราคาถูกใช้ให้ทุกคนเข้าหันทัน ชายเท่าทุน ไม่มีผลกำไรตอบแทน

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา แสดงให้เห็นว่า พลตรีจำลอง ต้องการให้กิจกรรมร้านที่งั้น และบริษัทเท่าทุน เป็นกิจกรรมส่วนตัวของพลตรีจำลอง ศรีเมือง โดยไม่เกี่ยวข้องกับพรรคคนละครึ่ง ซึ่งก็สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายชัยวัฒน์ สุรวิชัย หัวหน้าสำนักนโยบายและแผน พรรคคนละครึ่งที่ได้กล่าวว่า^{๓๔}

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา; 9 มิถุนายน 2536.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ สุรวิชัย, 19 มิถุนายน 2536.

บริษัทเช่าทูนหรือร้านทึง เป็นเรื่องส่วนตัวของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งท่านเป็นผู้ก่อตั้งพรรคขึ้นมา ท่านพยายามจะทำเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน ทำไปโดยไม่เน้นถึงการได้เสียงได้คะแนน ถ้าหวังเสียงหวังคะแนน ในที่สุดมันก็จะล้ม พลตรีจำลอง ศรีเมือง ท่านได้ย้ำว่าสิ่งที่ท่านทำคือ ท่านหวังที่จะแก้ปัญหาประชาชน ท่านย้ำเสมอว่า พรรคคนละครึ่งต้องนำสิ่งที่แก้ปัญหาประชาชน ทำสิ่งที่ดีสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ใช่ทำไปเพื่อหาเสียงหาคะแนน ส่วนเสียงส่วนคะแนนมันจะมาทีหลัง จากที่เราได้ทำสิ่งนี้ลงไป ส่วนที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ทำลงไปพรรคคนละครึ่งก็ได้มาทางอ้อม ท่านพยายามจะไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับพรรค เช่นเราไปขายของ สินค้าแม้จะราคาถูกสินค้าในราคาต้นทุน ซึ่งไม่ได้กำไร ถ้าเป็นเรื่องการเมืองแล้วหลาย ๆ พรรคจะแจกฟรี แต่นี่พรรคคนละครึ่งจะขาย แม้จะขายในราคาเช่าทูน แต่ประชาชนก็ต้องรู้สึกว่าการไม่แจกฟรี ของฟรีต้องดีกว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง หวังจะให้ เป็นไปโดยถาวร ไม่หวังเสียง หวังคะแนน

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา และนายชัยวัฒน์ สุรวิชัย แสดงให้เห็นว่าพลตรีจำลอง ศรีเมือง ต้องการให้กิจกรรมร้านทึงและบริษัทเช่าทูนเป็นอิสระจากพรรคคนละครึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นประชาชนทั่วไปเห็นว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง กระทำการในกิจกรรมดังกล่าว โดยไม่หวังผลทางการเมือง อันจะเป็นการสร้างศรัทธาจากประชาชนให้แก่ตัวพลตรีจำลอง ศรีเมือง

กิจกรรมร้านทึงและบริษัทเช่าทูน เป็นโครงการที่เสริมสร้างภาพลักษณ์ อันเป็นที่ยอมรับ ซึ่งนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ได้กล่าวว่า^{๑๕} "ยอมรับว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง คือพรรคคนละครึ่ง พลตรีจำลอง ศรีเมือง ทำอะไรก็ส่งผลให้พรรค สิ่งที่ท่านทำยังอยู่ในจิตใจของประชาชน"

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, ๑ มิถุนายน 2536.

ความคิดเห็นของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ข้างต้นนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นของพลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่า^{๑๕}

มีผลต่อภาพพจน์ที่ดีของพรรคพลังธรรม แน่แน่นอน เพราะคุณจำลอง (พลตรีจำลอง ศรีเมือง) ก็เป็นผู้ก่อตั้งพรรค เป็นหัวหน้าพรรคอยู่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำพรรค ก็เป็นผลว่าอันนี้คือบุคลิกลักษณะของพรรคพลังธรรม พร้อมทั้งจะทำงานด้านสังคม สงเคราะห์ เห็นใจคนจนมีทางใดจะช่วยคนจนได้ ก็ต้องทำ

จากคำให้สัมภาษณ์ของนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา และพลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมร้านทึ่ง และบริษัทเท่าทูน ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี แม้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นโครงการของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นการส่วนตัวก็ตาม

การดำเนินกิจกรรมร้านทึ่งและบริษัทเท่าทูนนั้นนับว่าเป็นการทำโครงการที่เสริมสร้างภาพลักษณ์ อันเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปทั้งในกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และกลุ่มบุคคลที่มีฐานะยากจน เพราะเหตุว่าในกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่นำสิ่งของมามอบให้ร้านทึ่งและร่วมลงทุนกับบริษัทเท่าทูนนั้นมีจำนวนมาก และย่อมจะมีความรู้สึกที่ผูกพัน และมีความรู้ที่ติดต่อกับพลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อพรรคพลังธรรมไปโดยปริยาย ในความเป็นจริงพบว่ามิบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมร่วมดำเนินกิจกรรมดังกล่าวกับพลตรีจำลอง ศรีเมือง รวมทั้ง "ธงไชย แมคอินไตย์ หรือเบิร์ด" และอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง ซึ่งเป็นศิลปินนักร้องที่มีชื่อเสียง บุคคลเหล่านี้จะสามารถขยายผลของการกระทำของตนเองได้ และสามารถชักชวนผู้อื่นมาร่วมดำเนินการเช่นตนเอง เคยดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับพลตรีจำลอง ศรีเมืองได้ อีกทั้งสามารถประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดีด้วย สำหรับกลุ่มประชาชนผู้ยากจนนั้นจะมีความผูกพันกับพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในฐานะที่ผู้ที่ได้รับประโยชน์ในการซื้อสินค้าราคาถูก

^{๑๕}สัมภาษณ์ พลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ, 11 มิถุนายน 2536.

ทั้งนี้พลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ ประธานที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พรรคพลังธรรม ได้อธิบายถึงการวิธีการของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ไว้ว่า^{๑๗}

การนำสิ่งของจากร้านทิ้งและบริษัทเก่าๆ ไปขายตามชุมชนแออัดต่าง ๆ ในทุกเช้าวันเสาร์นั้น คุณจำลอง (พลตรีจำลอง ศรีเมือง) และคณะ จะพยายามกระตุ้นให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครในการขายสิ่งของ และมอบรายได้ทั้งหมดจากการขายสิ่งของของร้านทิ้งในงวดนั้น ๆ ให้กับชุมชน เพื่อนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ปรับปรุงศูนย์เด็กก่อนก่อนวัยเรียนของชุมชน วิธีการนี้จะเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยการพึ่งตนเอง

จากที่กล่าวถึงการดำเนินงานด้านประชาสงเคราะห์ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างพรรคพลังธรรมกับประชาชนผู้มีสติปัญญาที่ ต้องการตอบแทนผลประโยชน์^{๑๘} อันเป็นการลงทุนทางสังคมอย่างหนึ่งที่เรียกว่าการพึ่งพาอาศัย ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันที่มีต่อกัน (commitment) และความผูกพันนี้กลับทำให้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดความเชื่อถือ และข้อผูกมัดทางจิตใจที่มีต่อกันมากขึ้น ...ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมในอนาคต ประกอบกับความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ และความกตัญญูทศเวทิต่อผู้มีพระคุณของคนไทยที่ย่อมจะทำให้ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ให้การสนับสนุน ตัวพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในฐานะนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ที่ต้องการสร้างสังคมการเมืองให้มีคุณธรรม ทำให้ประชาชนสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้สังคมการเมืองไทย เป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง

^{๑๗} สัมภาษณ์ พลอากาศเอกอรุณ พร้อมเทพ, 11 มิถุนายน 2536.

^{๑๘} Jonathan H.T. Vener, The Structure of Sociological Theory, pp. 245-246.